

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 20.12.2011
C(2011) 9380 konč.

SKLEP KOMISIJE

z dne 20.12.2011

o uporabi člena 106(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije za državno pomoč v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljenega nekaterim podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena

(Besedilo velja za EGP)

SKLEP KOMISIJE

z dne 20.12.2011

o uporabi člena 106(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije za državno pomoč v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljenega nekaterim podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 106(3) Pogodbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Člen 14 Pogodbe določa, da brez poseganja v člene 93, 106 in 107 Pogodbe Unija v mejah svojih pristojnosti skrbi za to, da se storitve splošnega gospodarskega pomena opravljajo na podlagi načel in pogojev, ki omogočajo izpolnjevanje njihovih nalog.
- (2) Za opravljanje nekaterih storitev splošnega gospodarskega pomena na podlagi načel in pogojev, ki omogočajo izpolnjevanje njihovih nalog, se lahko izkaže, da je potrebna državna finančna podpora za pokrivanje nekaterih ali vseh posebnih stroškov, ki izhajajo iz obveznosti javnih storitev. V skladu s členom 345 Pogodbe, kakor ga razlaga Sodišče Evropske unije, ni pomembno, ali take storitve splošnega gospodarskega pomena opravljajo javna ali zasebna podjetja.
- (3) V zvezi s tem člen 106(2) Pogodbe navaja, da morajo podjetja, pooblaščená za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, oziroma podjetja, ki imajo značaj dohodkovnega monopola, ravnati po pravilih iz Pogodbe, zlasti po pravilih o konkurenci, kolikor uporaba teh pravil pravno ali dejansko ne ovira izvajanja nalog, ki so jim bile zaupane. Vendar to ne vpliva na razvoj trgovine v obsegu, ki bi bil v nasprotju z interesi Unije.
- (4) Sodišče je v svoji sodbi v zadevi Altmark¹, odločilo, da nadomestilo za javne storitve ne pomeni državne pomoči v smislu člena 107 Pogodbe, kadar so izpolnjena štiri kumulativna merila. Prvič, podjetje, ki prejema nadomestilo, mora dejansko izpolnjevati obveznosti javne službe, te obveznosti pa morajo biti jasno opredeljene. Drugič, merila, na podlagi katerih se izračuna nadomestilo, je treba določiti vnaprej na objektivni in pregleden način. Tretjič, nadomestilo ne sme presežati zneska, potrebnega za pokrivanje vseh ali nekaterih stroškov, ki nastanejo zaradi izpolnjevanja obveznosti javnih storitev, ob upoštevanju ustreznih prejemkov in zmernega dobička.

¹ Sodba v zadevi C-280/00, Altmark Trans GmbH in Regierungspräsidium Magdeburg proti Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, Recueil, str. I-7747.

Nazadnje, če podjetje, ki naj bi izpolnjevalo obveznosti javnih storitev, v danem primeru ni izbrano v skladu s postopkom oddaje javnih naročil, ki naj bi omogočil izbiro ponudnika, sposobnega, da te storitve skupnosti zagotovi po najnižjih stroških, je treba stopnjo potrebnega nadomestila določiti na podlagi analize stroškov, ki bi nastali v povprečnem, dobro vodenem in ustrezno opremljenem podjetju.

- (5) Če ta merila niso izpolnjena, vendar so izpolnjeni splošni pogoji za uporabo člena 107(1) Pogodbe, nadomestilo za javne storitve pomeni državno pomoč in se zanj uporabljajo členi 93, 106, 107 in 108 Pogodbe.
- (6) Poleg tega sklepa so za uporabo pravil o državni pomoči za nadomestila, dodeljena za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, pomembni še trije instrumenti:
 - (a) novo sporočilo o uporabi pravil Evropske unije o državni pomoči za nadomestilo, dodeljeno za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena², je pojasnilo uporabo člena 107 Pogodbe in meril, ki so bila za tako nadomestilo določena v sodbi Altmark;
 - (b) nova uredba, ki jo Komisija namerava sprejeti o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe za pomoč *de minimis* za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena določa nekatere pogoje, vključno z zneskom nadomestila, pod katerimi se šteje, da nadomestilo za opravljanje javnih storitev ne izpolnjuje vseh meril iz člena 107(1);
 - (c) spremenjeni okvir za državno pomoč v obliki nadomestila za javne storitve določa³, kako bo Komisija proučila zadeve, ki jih ta sklep ne zajema in jih je zato treba priglasiti Komisiji.
- (7) Odločba Komisije 2005/842/ES z dne 28. novembra 2005 o uporabi člena 86(2) Pogodbe ES za državne pomoči v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljene nekaterim podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena⁴, določa pomen in obseg izjeme v skladu s členom 106(2) Pogodbe ter pravila, ki naj bi omogočala učinkovito spremljanje izpolnjevanja meril iz te določbe. Ta sklep nadomešča Odločbo 2005/842/ES in določa pogoje, pod katerimi za državno pomoč v obliki nadomestila za storitve splošnega gospodarskega pomena ne velja obveznost predhodne priglasitve iz člena 108(3) Pogodbe, saj se lahko šteje, da je združljiva s členom 106(2) Pogodbe.
- (8) Taka pomoč se lahko šteje za združljivo le, če je dodeljena za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena iz člena 106(2) Pogodbe. Iz sodne prakse izhaja, da imajo države članice visoko stopnjo diskrecije pri uvrščanju storitev med storitve splošnega gospodarskega pomena, če ni sektorskih pravil na ravni Unije, ki bi urejala zadevno področje. Naloga Komisije je torej zagotoviti, da se pri opredelitvah storitev splošnega gospodarskega pomena ne pojavljajo očitne napake.
- (9) Če so izpolnjeni določeni pogoji, omejeni zneski nadomestila, dodeljenega podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, ne vplivajo na

² [Vstaviti sklic].

³ [Vstaviti sklic].

⁴ UL L 312, 29.11.2005, str. 67.

razvoj trgovine in konkurence v obsegu, ki bi bil v nasprotju z interesi Unije. Posamezna priglasitev državne pomoči zato ni potrebna za nadomestilo, ki je nižje od določenega letnega zneska nadomestila, če so izpolnjene zahteve iz tega sklepa.

- (10) Glede na razvoj menjave v Uniji na področju opravljanja storitev splošnega gospodarskega pomena, ki se na primer kaže v močnem razvoju večnacionalnih ponudnikov v številnih sektorjih, ki so izredno pomembni za razvoj notranjega trga, je primerno določiti spodnjo mejo zneska nadomestila, ki se lahko izvzame iz obveznosti priglasitve v skladu s tem sklepom nižje, kot je bilo določeno z Odločbo Komisije 2005/842/ES, obenem pa omogočiti, da se ta znesek izračuna kot letno povprečje v obdobju pooblastitve.
- (11) Bolnišnice in podjetja, ki so pooblaščen za socialne storitve in so jim bile zaupane naloge opravljanja storitev splošnega gospodarskega pomena, imajo posebne značilnosti, ki jih je treba upoštevati. Upoštevati je treba zlasti dejstvo, da je lahko v sedanjih gospodarskih razmerah in na sedanji stopnji razvoja notranjega trga za socialne storitve potrebna pomoč, ki presega prag iz tega sklepa, s katero bi se nadomestili stroški za opravljanje javnih storitev. Višji znesek nadomestila za socialne storitve tako ne povzroči nujno večjega tveganja za izkrivljanje konkurence. Zato bi morala biti tudi podjetja, ki so pooblaščen za nekatere socialne storitve, vključno z zagotavljanjem socialnih stanovanj prikrajšanim državljanom ali skupinam z manj socialnimi ugodnostmi, ki si zaradi omejitev plačilne sposobnosti niso sposobni najti stanovanja po tržnih pogojih, izvzeta iz obveznosti priglasitve iz tega sklepa, tudi če znesek nadomestila, ki ga prejmejo, presega splošni prag nadomestila iz tega sklepa. Isto bi moralo veljati tudi za bolnišnice, ki zagotavljajo zdravstveno oskrbo, ki po potrebi vključuje storitve v nujnih primerih in pomožne storitve, ki so neposredno povezane z njihovimi glavnimi dejavnostmi, zlasti na področju raziskav. Da bi se lahko izvzeta iz obveznosti priglasitve koristila, bi bilo treba socialne storitve jasno opredeliti kot storitve, ki izpolnjujejo socialne potrebe glede zdravstvenega in dolgoročnega varstva, otroškega varstva, dostopa do trga dela in vrnitve nanj, socialnih stanovanj ter oskrbe in socialne vključenosti ranljivih skupin.
- (12) Učinek določenega ukrepa nadomestila na trgovino in konkurenco ni odvisen le od povprečnega zneska nadomestila, prejetega v enem letu, in zadevnega sektorja, temveč tudi od skupnega trajanja obdobja pooblastitve. Uporabo tega sklepa je zato treba omejiti na obdobja pooblastitve, ki ne presegajo desetih let, razen če ni daljše obdobje pooblastitve utemeljeno s potrebo po večji naložbi, na primer na področju socialnih stanovanj.
- (13) Za uporabo člena 106(2) Pogodbe mora država članica zadevno podjetje izrecno pooblastiti za opravljanje posebne storitve splošnega gospodarskega pomena.
- (14) Za zagotovitev izpolnjevanja meril iz člena 106(2) Pogodbe je treba določiti natančnejše pogoje, ki morajo biti izpolnjeni glede pooblastitve za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena. Znesek nadomestila se dejansko lahko ustrezno izračuna in pregleda le, če so obveznosti javnih storitev, ki jih imajo podjetja, in obveznosti, ki jih ima država, jasno določene v enem ali več aktih pristojnih javnih organov v zadevni državi članici. Oblika instrumenta se lahko razlikuje od ene države članice do druge, vendar mora instrument vsebovati vsaj določitev zadevnega podjetja, natančno opredelitev vsebine in trajanja dodeljenih obveznosti javnih storitev ter navedbo območja njihovega izvajanja, kadar je potrebno, dodelitev kakršnih koli

izključnih ali posebnih pravic ter opis mehanizma nadomestila in meril za določitev nadomestila ter preprečevanje in izterjavo vseh morebitnih prekomernih nadomestil. Zaradi preglednosti pri uporabi tega sklepa je treba v akt o pooblastitvi vključiti tudi sklic na ta sklep.

- (15) Zaradi preprečevanja neupravičenega izkrivljanja konkurence nadomestilo ne bi smelo presegati zneska, potrebnega za pokrivanje neto stroškov, ki jih ima podjetje pri opravljanju storitev, vključno z zmernim dobičkom.
- (16) Prekomerno nadomestilo zneska, potrebnega za pokrivanje neto stroškov zadevnega podjetja, ki opravlja storitev, ni potrebno za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena in zato pomeni nezdržljivo državno pomoč, ki jo je treba vrniti državi. Nadomestilo, dodeljeno za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, ki ga zadevno podjetje dejansko uporablja za delovanje na drugem trgu za drugačne namene, kot so določeni v aktu o pooblastitvi, ni potrebno za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena in zato prav tako lahko pomeni nezdržljivo državno pomoč, ki jo je treba vrniti.
- (17) Upoštevni neto stroški se lahko izračunajo kot razlika med stroški opravljanja storitve splošnega gospodarskega pomena in prihodki, zasluženimi s storitvijo splošnega gospodarskega pomena, izračunajo pa se lahko tudi kot razlika med neto stroški podjetja za poslovanje z obveznostjo opravljanja javne storitve in neto stroški ali dobičkom istega podjetja za poslovanje brez obveznosti opravljanja javne storitve. Zlasti kadar se zaradi obveznosti opravljanja javne storitve zniža prihodek (na primer zaradi reguliranih tarif), vendar to ne vpliva na stroške, se lahko neto stroški, nastali pri izpolnjevanju obveznosti javne storitve, določijo na podlagi izpada prihodka. Zaradi preprečevanja neupravičenega izkrivljanja konkurence je treba zagotoviti tudi, da se pri izračunu zneska nadomestila upoštevajo vsi prihodki od opravljanja storitev splošnega gospodarskega pomena, tj. vsi prihodki, ki jih izvajalec ne bi imel, če ne bi bil pooblaščen za opravljanje zadevnih storitev. Če ima zadevno podjetje posebne ali izključne pravice v zvezi z dejavnostmi, ki niso storitve splošnega gospodarskega pomena, katerim je bila dodeljena pomoč, in te dejavnosti ustvarjajo dobičke, ki presegajo razumnega, ali če podjetje koristi druge, s strani države dodeljene ugodnosti, se te vštejejo v prihodek, ne glede na to, kam so uvrščene za namen člena 107 Pogodbe.
- (18) Zmerni dobiček se določi kot stopnja donosa kapitala, ki upošteva stopnjo tveganja ali njegovo odsotnost. Stopnja donosa kapitala se določi kot notranja stopnja donosa na naloženi kapital podjetja v obdobju pooblastitve.
- (19) Dobička, ki ne presega seštevka ustrezne menjalne obrestne mere in 100 baznih točk, ne bi smeli obravnavati kot nezmernega. Tukaj se lahko ustrezna menjalna obrestna mera opredeli kot ustrezna stopnja donosa za naložbo brez tveganja. Premija 100 baznih točk je med drugim namenjena za nadomestilo likvidnostnega tveganja, povezanega z zagotovitvijo kapitala, namenjenega za opravljanje storitev v obdobju pooblastitve.
- (20) Kadar podjetje, pooblaščen za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, ni izpostavljeno veliki stopnji poslovnega tveganja, na primer ker so njegovi stroški, nastali pri opravljanju storitev, v celoti pokriti z nadomestilom, dobička, ki presega

referenčno merilo seštevka ustrezne menjalne obrestne mere in 100 baznih točk, ne bi smeli obravnavati kot zmernega.

- (21) Če zaradi posebnih okoliščin stopnje donosa kapitala ni primerno uporabiti, bi morale države članice imeti možnost, da za določitev zmernega dobička uporabijo druge kazalnike dobičkonosnosti, na primer povprečen donos lastniškega kapitala, donos naložbenega kapitala, donos sredstev ali donos prodaje.
- (22) Pri določanju zmernega dobička bi morale države članice imeti možnost, da uvedejo merila, iz katerih izhajajo spodbude, ki se zlasti nanašajo na kakovost opravljene storitve in povečanje učinkovitosti proizvodnje. Povečanje učinkovitosti ne bi smelo zmanjševati kakovosti opravljene storitve. Države članice bi morale imeti na primer možnost, da v aktu o pooblastitvi določijo cilje za proizvodno učinkovitost, pri čemer višino nadomestila pogojijo z ravno doseganja ciljev. V aktu o pooblastitvi je lahko določeno, da če podjetje ne doseže ciljev, se nadomestilo zmanjša z uporabo metode izračuna, ki se določi v aktu o pooblastitvi, in nasprotno, če podjetje preseže cilje, se nadomestilo poveča z uporabo metode izračuna, ki je določena v aktu o pooblastitvi. Morebitne premije, povezane s povečanjem proizvodne učinkovitosti, naj se določijo na ravni, ki omogoča uravnovešeno porazdelitev koristi med podjetjem in državo članico in/ali uporabniki.
- (23) Člen 93 Pogodbe je *lex specialis* glede na člen 106(2) Pogodbe. Določa pravila, ki se uporabljajo za nadomestilo za javne storitve v sektorju kopenskega prometa. Člen 93 razlaga Uredba (ES) št. 1370/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007 o javnih storitvah železniškega in cestnega potniškega prevoza in o razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 1191/69 in št. 1107/70⁵, ki določa pravila, ki se uporabljajo za nadomestila za obveznosti opravljanja javnih storitev na področju javnega potniškega prevoza. O uporabi Uredbe za potniški promet po celinskih plovni poteh odločajo države članice po lastni presoji. Uredba (ES) št. 1370/2007 izvzema iz obveznosti priglasitve na podlagi člena 108(3) Pogodbe vsa nadomestila v sektorju kopenskega prometa, ki izpolnjujejo pogoje iz navedene uredbe. V skladu s sodbo v zadevi Altmark se nadomestilo v sektorju kopenskega prometa, ki ne spoštuje določb člena 93 Pogodbe, ne more šteti za združljivo s Pogodbo na podlagi člena 106(2) Pogodbe ali na podlagi katere koli druge določbe Pogodbe. Zato se ta sklep ne uporablja za sektor kopenskega prometa.
- (24) Za sektorja pomorskega in zračnega prometa se v nasprotju s kopenskim prometom uporablja člen 106(2) Pogodbe. Nekatera pravila, ki se uporabljajo glede nadomestila za opravljanje javnih storitev v sektorjih zračnega in pomorskega prometa, so določena v Uredbi (ES) št. 1008/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. septembra 2008 o skupnih pravilih za opravljanje zračnih prevozov v Skupnosti⁶ in v Uredbi Sveta (EGS) št. 3577/92 z dne 7. decembra 1992 o uporabi načela prostega pretoka storitev v pomorskem prometu med državami članicami (pomorska kabotaža)⁷. Vendar pa se za razliko od Uredbe (ES) št. 1370/2007 ti uredbi ne nanašata na združljivost možnih sestavin državnih pomoči niti ne določata izvzvetja iz obveznosti priglasitve na podlagi člena 108(3) Pogodbe. Ta sklep je torej treba

⁵ UL L 315, 3.12.2007, str. 1.

⁶ UL L 293, 31.10.2008, str. 3.

⁷ UL L 364, 12.12.1992, str. 7.

uporabiti za nadomestilo za javne storitve v sektorjih zračnega in pomorskega prometa, kadar takšno nadomestilo izpolnjuje pogoje iz tega sklepa in hkrati spoštuje sektorska pravila iz Uredbe (ES) št. 1008/2008 in Uredbe (EGS) št. 3577/92, kadar je to primerno.

- (25) V posebnih primerih nadomestil za javne storitve za zračne ali pomorske povezave z otoki ter za letališča in pristanišča, ki sodijo med storitve splošnega gospodarskega pomena iz člena 106(2) Pogodbe, se zdi primerno določiti prage na podlagi povprečnega letnega števila potnikov, saj se tako bolje upošteva gospodarska realnost teh dejavnosti in njihov značaj storitev splošnega gospodarskega pomena.
- (26) Izvzetje iz zahteve po predhodni priglasitvi za nekatere storitve splošnega gospodarskega pomena ne izključuje možnosti, da države članice prigrasijo projekt za posebno pomoč. V primeru take priglasitve (ali če Komisija oceni združljivost določenega ukrepa pomoči na podlagi pritožbe ali po uradni dolžnosti) bo Komisija ocenila, ali so izpolnjeni pogoji iz tega sklepa. Če temu ni tako, bo ukrep ocenjen v skladu z načeli iz sporočila Komisije o okviru za državno pomoč v obliki nadomestila za javne storitve.
- (27) Ta sklep je treba uporabiti brez poseganja v določbe Direktive Komisije 2006/111/ES z dne 16. novembra 2006 o preglednosti finančnih odnosov med državami članicami in javnimi podjetji ter finančni preglednosti znotraj določenih podjetij⁸.
- (28) Ta sklep je treba uporabiti brez poseganja v določbe Unije na področju konkurence, zlasti v člena 101 in 102 Pogodbe.
- (29) Ta sklep je treba uporabiti brez poseganja v določbe Unije na področju javnih naročil.
- (30) Ta sklep je treba uporabiti brez poseganja v strožje določbe, ki se nanašajo na obveznosti javnih storitev, ki so vsebovane v sektorski zakonodaji Unije.
- (31) Navesti je treba prehodne določbe za individualno pomoč, ki je bila dodeljena pred začetkom veljavnosti tega sklepa. Sheme pomoči, ki so začele učinkovati v skladu z Odločbo 2005/842/ES pred začetkom veljavnosti tega sklepa, so še naprej združljive z notranjim trgom in izvzete iz obveznosti priglasitve za nadaljnje obdobje dveh let. Pomoč, ki je začela učinkovati pred začetkom veljavnosti tega sklepa in ni bila dodeljena v skladu z Odločbo 2005/842/ES, vendar izpolnjuje pogoje iz tega sklepa, bi morala biti združljiva z notranjim trgom in izvzeta iz obveznosti priglasitve
- (32) Komisija namerava po petih letih od začetka veljavnosti tega sklepa opraviti njegov pregled –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1 – Vsebina

Ta sklep določa pogoje, pod katerimi je državna pomoč v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljenega nekaterim podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega

⁸ UL L 318, 17.11.2006, str. 17.

gospodarskega pomena, združljiva z notranjim trgom in izvzeta iz obveznosti priglasitve iz člena 108(3) Pogodbe.

Člen 2 – Področje uporabe

1. Ta sklep se uporablja za državne pomoči v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljenega podjetjem, ki so pooblaščen za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena iz člena 106(2) Pogodbe, pri čemer so nadomestila razvrščena v naslednje kategorije:

(a) nadomestilo, ki ne presega letnega zneska v višini 15 milijonov EUR za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena na katerem koli področju razen prometa in prometne infrastrukture;

Če se znesek nadomestila v obdobju pooblastitve spreminja, se letni znesek izračuna kot povprečje letnih zneskov nadomestila, ki se pričakujejo v obdobju pooblastitve;

(b) nadomestilo za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena za bolnišnice, ki zagotavljajo zdravstveno oskrbo, ki po potrebi vključuje storitve v nujnih primerih. Vendar opravljanje pomožnih storitev, neposredno povezanih s poglavitnimi dejavnostmi, zlasti na področju raziskav, ne preprečuje uporabe tega odstavka;

(c) nadomestilo za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena za izpolnjevanje socialnih potreb, kar zadeva zdravstveno in dolgoročno varstvo, otroško varstvo, dostop do trga dela in vrnitev nanj, socialna stanovanja ter oskrbo in socialno vključenost ranljivih skupin;

(d) nadomestilo za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena v zvezi z zračno ali pomorsko povezavo z otoki, pri katerih povprečni letni promet v dveh poslovnih letih pred letom, v katerem je bila storitev splošnega gospodarskega pomena dodeljena, ne presega 300 000 potnikov;

(e) nadomestilo za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena v zvezi z letališči in pristanišči, pri katerih povprečni letni promet v dveh poslovnih letih pred letom, v katerem je bila storitev splošnega gospodarskega pomena dodeljena, ne presega 200 000 potnikov za letališča in 300 000 potnikov za pristanišča.

2. Ta sklep se uporablja le, če obdobje, za katero je podjetje pooblaščen za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, ne presega desetih let. Če obdobje pooblastitve presega deset let, se ta sklep uporablja le, kadar mora izvajalec storitve zagotoviti veliko naložbo, ki se mora amortizirati v daljšem obdobju v skladu s splošno veljavnimi računovodskimi načeli.

3. Če med obdobjem pooblastitve pogoji za uporabo tega sklepa niso več izpolnjeni, se pomoč priglasijo v skladu s členom 108(3) Pogodbe.

4. Na področju zračnega in pomorskega prometa se ta sklep uporablja le za državne pomoči v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljenega podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena iz člena 106(2) Pogodbe in, če je to primerno, ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 1008/2008 oziroma Uredbe (ES) št. 3577/92.

5. Ta sklep se ne uporablja za državne pomoči v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljenega podjetjem v sektorju kopenskega prometa.

Člen 3 – Združljivost in izvzetje iz obveznosti priglasitve

Državna pomoč v obliki nadomestila za javne storitve, ki izpolnjuje pogoje iz tega sklepa, je združljiva z notranjim trgov in izvzeta iz obveznosti predhodne priglasitve, določene v členu 108(3) Pogodbe, če obenem izpolnjuje tudi zahteve iz Pogodbe ali sektorske zakonodaje Unije.

Člen 4 – Pooblastitev

Zadevno podjetje se pooblasti za opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena z enim ali več akti, katerih obliko lahko določi vsaka država članica. Akt ali akti vključujejo zlasti:

- (a) vsebino in trajanje obveznosti javnih storitev;
- (b) zadevno podjetje in, če je primerno, ozemlje;
- (c) vrsto vseh izključnih ali posebnih pravic, ki jih podjetju dodeli organ, ki dodeli pomoč;
- (d) opis mehanizma nadomestila in meril za izračun, nadzor in pregled nadomestila;
- (e) ureditve za preprečevanje kakršnega koli prekomernega nadomestila in njegovo izterjavo ter
- (f) sklic na ta sklep.

Člen 5 – Nadomestilo

1. Znesek nadomestila ne presega zneska, ki je nujen za pokrivanje neto stroškov, nastalih pri izpolnjevanju obveznosti javnih storitev, vključno z zmernim dobičkom.

2. Neto stroški se lahko izračunajo kot razlika med stroški iz tretjega odstavka tega člena in prihodki iz četrtega odstavka tega člena. Izračunajo se lahko tudi kot razlika med neto stroški podjetja za poslovanje z obveznostjo opravljanja javne storitve in neto stroški ali dobičkom istega podjetja za poslovanje brez obveznosti opravljanja javne storitve.

3. Stroški, ki se upoštevajo, vključujejo vse stroške, nastale pri opravljanju storitve splošnega gospodarskega pomena. Izračun stroškov temelji na splošno veljavnih načelih stroškovnega računovodstva, in sicer:

- (a) če so dejavnosti zadevnega podjetja omejene na storitev splošnega gospodarskega pomena, se lahko upoštevajo vsi njegovi stroški;
- (b) če podjetje opravlja tudi dejavnosti zunaj obsega storitve splošnega gospodarskega pomena, se upoštevajo le stroški, povezani s storitvijo splošnega gospodarskega pomena;

(c) stroški, dodeljeni storitvi splošnega gospodarskega pomena, lahko vključujejo vse neposredne stroške, nastale pri opravljanju storitve splošnega gospodarskega pomena, in ustrezen prispevek k stroškom, skupnim storitvi splošnega gospodarskega pomena in drugim dejavnostim;

(d) stroški, povezani z naložbami, zlasti v zvezi z infrastrukturo, se lahko upoštevajo, kadar so potrebni za opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena.

4. Prihodek, ki se upošteva, vključuje vsaj celotni prihodek, ki ga je ustvarila storitev splošnega gospodarskega pomena, ne glede na to, ali je prihodek uvrščen med državne pomoči v smislu člena 107 Pogodbe. Če ima zadevno podjetje posebne ali izključne pravice v zvezi z dejavnostmi, ki niso storitve splošnega gospodarskega pomena, katerim je bila dodeljena pomoč, in te dejavnosti ustvarjajo dobičke, ki presegajo razumnega, ali če podjetje koristi druge, s strani države dodeljene ugodnosti, se te vštejejo v prihodek, ne glede na to, kam so uvrščene za namen člena 107 Pogodbe. Zadevna država članica se lahko odloči, da se dobički iz naslova drugih dejavnosti, ki se izvajajo zunaj obsega zadevne storitve splošnega gospodarskega pomena, v celoti ali delno dodelijo za financiranje storitve splošnega gospodarskega pomena.

5. V tem sklepu „zmerni dobiček“ pomeni stopnjo donosa kapitala, ki bi jo povprečno podjetje, ki razmišlja o tem, ali naj opravlja storitev splošnega gospodarskega pomena, potrebovalo v celotnem obdobju akta o pooblastitvi, pri čemer bi upoštevalo pripadajočo stopnjo tveganja. „Stopnja donosa kapitala“ pomeni notranjo stopnjo donosa na naloženi kapital podjetja v obdobju pooblastitve. Stopnja tveganja je odvisna od zadevnega sektorja ter vrste storitve in nadomestila.

6. Pri določanju zmernega dobička lahko države članice uvedejo merila, iz katerih izhajajo spodbude, ki se zlasti nanašajo na kakovost opravljene storitve in povečanje učinkovitosti proizvodnje. Povečanje učinkovitosti ne sme zmanjševati kakovosti opravljene storitve. Morebitne premije, povezane s povečanjem proizvodne učinkovitosti, se določijo na ravni, ki omogoča uravnoteženo porazdelitev koristi med podjetjem in državo članico in/ali uporabniki.

7. V tem sklepu se stopnja donosa kapitala, ki ne presega seštevka ustrezne menjalne obrestne mere in premije 100 baznih točk, obravnava kot zmerne v vseh okoliščinah. Ustrezna menjalna obrestna mera je obrestna mera, pri kateri zapadlost in valuta ustrezata trajanju in valuti akta o pooblastitvi. Kadar opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena ni povezano z velikim poslovnim ali pogodbenim tveganjem, zlasti kadar so neto stroški, nastali pri opravljanju storitev splošnega gospodarskega pomena, večinoma naknadno v celoti pokriti, zmerni dobiček ne sme presegati seštevka ustrezne menjalne obrestne mere in premije 100 baznih točk.

8. Če zaradi posebnih okoliščin stopnje donosa kapitala ni primerno uporabiti, lahko države članice za določitev zmernega dobička razen stopnje donosa kapitala uporabijo tudi druge kazalnike dobičkonosnosti, kot so povprečna donosnost lastniškega kapitala, donosnost naložbenega kapitala, donosnost sredstev ali donosnost prodaje. „Donos“ pomeni dobiček pred odbitkom obresti in davkov v zadevnem letu. Povprečni donos se izračuna z uporabo diskontnega faktorja v obdobju veljavnosti pogodbe, kakor je določeno v Sporočilu Komisije

o spremembi metode določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj⁹. Države članice so ne glede na izbrani kazalnik sposobne Komisiji na njeno zahtevo predložiti dokaze, da dobiček ne presega dobička, ki bi ga pričakovalo povprečno podjetje, ki razmišlja, ali bi opravljalo storitev, na primer s sklicevanjem na donos, dosežen pri podobnih vrstah pogodb o javnih storitvah, ki se izvajajo pod konkurenčnimi pogoji.

9. Kadar podjetje opravlja dejavnosti znotraj in zunaj obsega storitev splošnega gospodarskega pomena, se v internih računovodskih izkazih stroški in prejemki, povezani s storitvijo splošnega gospodarskega pomena, prikazujejo ločeno od tistih, ki so povezani z drugimi storitvami, prav tako pa so prikazani parametri za razporejanje stroškov in prihodkov. Stroški, povezani s katero koli dejavnostjo, ki se izvaja zunaj obsega storitve splošnega gospodarskega pomena, zajemajo vse neposredne stroške, ustrezen prispevek k skupnim stroškom in primeren donos kapitala. V zvezi z navedenimi stroški se ne dodeli nobeno nadomestilo.

10. Države članice od zadevnega podjetja zahtevajo povračilo vseh prejetih prekomernih nadomestil.

Člen 6 – Nadzor nad prekomernimi nadomestili

1. Države članice zagotovijo, da nadomestilo, dodeljeno za opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena, izpolnjuje zahteve iz tega sklepa in zlasti da podjetje ne prejme nadomestila, ki presega znesek, določen na podlagi člena 5. Države članice na zahtevo Komisije predložijo dokaze o tem. Najmanj vsaka tri leta v obdobju pooblastitve ter na koncu tega obdobja izvedejo redna preverjanja ali poskrbijo za izvedbo teh preverjanj.

2. Če je podjetje prejelo nadomestilo, višje od zneska, določenega na podlagi člena 5, država članica od podjetja zahteva povračilo vseh prejetih prekomernih nadomestil. Merila za izračun nadomestila se posodobijo za v prihodnje. Kadar znesek prekomernega nadomestila ne presega 10 % zneska povprečnega letnega nadomestila, se tako prekomerno nadomestilo lahko prenese v naslednje obdobje in odšteje od zneska nadomestila za tisto obdobje.

Člen 7 – Preglednost

Zadevna država članica za nadomestila v višini več kot 15 milijonov EUR, odobrena podjetju, ki opravlja tudi dejavnosti zunaj obsega storitev splošnega gospodarskega pomena, na internetu ali na drug primeren način objavi naslednje informacije:

- (a) akt o pooblastitvi ali njegov povzetek, ki vključuje elemente iz člena 4;
- (b) letne zneske pomoči, dodeljene zadevnemu podjetju.

Člen 8 – Razpoložljivost informacij

Države članice hranijo za obdobje pooblastitve in za obdobje najmanj desetih let po obdobju pooblastitve vse informacije, potrebne za presojo, ali je dodeljeno nadomestilo združljivo s tem sklepom.

⁹ UL C 14, 19.1.2008, str. 6.

Države članice Komisiji na njeno pisno zahtevo zagotovijo vse informacije, ki so po njenem mnenju potrebne za presojo, ali so veljavni ukrepi v zvezi z nadomestili združljivi s tem sklepom.

Člen 9 – Poročila

Vsaka država članica vsaki dve leti predloži Komisiji poročilo o izvajanju tega sklepa. Poročila vsebujejo podroben pregled uporabe tega sklepa za različne kategorije storitev iz člena 2(1), vključno:

(a) z opisom uporabe tega sklepa in njegovih določb za storitve, ki spadajo na področje njegove uporabe, vključno z internimi dejavnostmi;

(b) s skupnim zneskom pomoči, dodeljene na podlagi tega sklepa, razčlenjenim po gospodarskih sektorjih upravičencev;

(c) z navedbo, ali so pri določeni kategoriji storitve ob uporabi tega sklepa nastale težave oziroma so bile vložene pritožbe tretjih oseb;

ter

(d) z vsemi drugimi informacijami glede uporabe tega sklepa, ki jih zahteva Komisija in se opredelijo pravočasno pred predložitvijo poročila.

Prvo poročilo se predloži do 30. junija 2014.

Člen 10 – Prehodne določbe

Ta sklep se uporablja za posamezno pomoč in sheme pomoči, kot sledi:

(a) vsaka shema pomoči, ki je začela učinkovati pred začetkom veljavnosti tega sklepa in je bila združljiva z notranjim trgom ter izvzeta iz obveznosti priglasitve v skladu z Odločbo 2005/842/ES, je še naprej združljiva z notranjim trgom ter izvzeta iz obveznosti priglasitve, in sicer za nadaljnje obdobje dveh let;

(b) vsaka pomoč, ki je začela učinkovati pred začetkom veljavnosti tega sklepa in ni bila združljiva z notranjim trgom niti ne izvzeta iz obveznosti priglasitve v skladu z Odločbo 2005/842/ES, vendar izpolnjuje pogoje iz tega sklepa, je združljiva z notranjim trgom ter izvzeta iz obveznosti predhodne priglasitve.

Člen 11 – Razveljavitev

Odločba 2005/842/ES se razveljavi.

Člen 12 – Začetek veljavnosti

Ta sklep začne veljati 31. januarja 2012.

Člen 13 – Naslovniki

Ta sklep je naslovljen na države članice.

V Bruslju, 20.12.2011

*Za Komisijo
Joaquín ALMUNIA
Podpredsednik*